

บทคัดย่อ

การศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชนวังน้ำขาวอย่างมีส่วนร่วมมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ 1. เพื่อศึกษาลักษณะความเป็นมาและเหตุการณ์ด้านต่าง ๆ ของชุมชนบ้านวังน้ำขาว 2. เพื่อศึกษาปัจจัยและเงื่อนไขด้านที่ทำให้ลักษณะหรือพัฒนาการของชุมชนเป็นมาอย่างนั้น 3. เพื่อศึกษาแนวทางการนำองค์ความรู้ที่ได้รับจัดเป็นหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนวัดวังน้ำขาวต่อไปในอนาคต การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาในพื้นที่หมู่ที่ 3 ตำบลวังตะเคียนกิ่งอำเภอหนองมะโมง จังหวัดชัยนาท แต่ความเป็นจริงแล้วทีมวิจัยจะต้องไปศึกษาประวัติความเป็นมาตั้งแต่การอพยพมาจากบ้านกุดจอก ตำบลกุดจอก กิ่งอำเภอหนองมะโมง จังหวัดชัยนาท ซึ่งชาวบ้าน 5 หลังคาเรือนแรกอพยพมาจากบ้านกุดจอกและยังตามไปเก็บข้อมูลจากผู้นำหมู่บ้านคนก่อน ๆ เช่นกำนันในอดีตซึ่งปัจจุบันไปพักอาศัยอยู่ที่อำเภอบ้านไร่จังหวัดอุทัยธานี และผู้สูงอายุที่รู้เรื่องราวในอดีตเป็นอย่างดีของบ้านวังน้ำขาวก็ไปอยู่กับลูกหลานที่หมู่บ้านอื่นทั้งในพื้นที่จังหวัดอุทัยธานีและจังหวัดชัยนาท

ด้วยการศึกษางานวิจัยท้องถิ่นฉบับนี้เป็นการศึกษาถึงกระบวนการทำงานและการเก็บข้อมูลในพื้นที่ รวมทั้งยังมีการติดต่อประสานงานให้นักวิชาการด้านภาษาลาวครั้งที่สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดลสาขลา จังหวัดนครปฐมมาแนะนำวิธีการเก็บข้อมูลภาษา การเรียงลำดับคำศัพท์ภาษา ผลของการวิจัยได้สร้างกระบวนการเรียนรู้ด้านงานวิจัยให้กับทีมวิจัยได้เป็นอย่างดีรวมทั้งยังช่วยให้เด็ก ๆ มาช่วยปู่ ย่า ตา ยาย และพ่อแม่พิมพ์ข้อมูลเพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูล สามีมาช่วยกรรขณบันทึกข้อมูลสำหรับกรรขณที่เขียนหนังสือไม่คล่องทำให้เราได้ทีมวิจัยเพิ่มโดยปริยาย ทำให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมทั้งการร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบ

ในการกระบวนการเริ่มตั้งแต่การศึกษาข้อมูลทุกขุมเกี่ยวกับบริบทชุมชน การเก็บข้อมูลในชุมชนด้านต่าง ๆ ตั้งแต่ประวัติความเป็นมา การตั้งถิ่นฐานของบ้านวังน้ำขาว ประวัติความเป็นมาของอาชีพต่าง ๆ ในชุมชนบ้านวังน้ำขาว ประวัติความเป็นมาของเครื่องมือเครื่องใช้ในครัวเรือน เศรษฐกิจชุมชน อาชีพเสริมตลาดนัด ความเป็นมาของเหตุการณ์สำคัญ ประวัติบุคคลสำคัญ ประวัติวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมของบ้านวังน้ำขาว ภูมิปัญญา ทรัพยากรท้องถิ่น สมุนไพร ป่าชุมชนของบ้านวังน้ำขาวจึงทำให้ได้รับทราบความสำคัญของประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในชุมชนบ้านวังน้ำขาวมาตั้งแต่เริ่มต้นตั้งหมู่บ้านมาจนถึงปัจจุบันซึ่งมีอายุมากกว่าร้อยปีและเป็นลาวครั้งซึ่งอพยพมาจากประเทศลาวมีภาษ การทอผ้า ประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามยังคงหลงเหลืออยู่มีประวัติความเป็นมาที่มีบุคคลสำคัญระดับประเทศได้กระโดดร่มลงมาในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ชายผู้นั้นคือ ศ.ดร.ป๋วย อึ้งภากรณ์ ที่ทำประโยชน์ให้กับประเทศชาติหลายประการ เช่น เป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นผู้ก่อตั้งสำนักบัณฑิตอาสาสมัครมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยฝึกอบรมนักศึกษาที่จบปริญญาตรีแล้วเข้ารับการอบรมและส่งไปทำงานร่วมกับชาวบ้านในชนบทเพื่อเป็นการฝึกงานจากประสบการณ์จริงโดยรับนักศึกษาจากทุกสถาบันการศึกษาทั่วประเทศไทย เป็นผู้ว่าการ

ธนาคารแห่งประเทศไทย และที่สำคัญยังก่อตั้งมูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งเป็นองค์กรพัฒนาเอกชนแห่งแรกของประเทศไทยในขณะนี้อายุครบ 40 ปี

การศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่า มีข้อเสนอแนะแนวทางที่ทีมวิจัยคิดจะดำเนินการต่อไปและจะนำข้อเสนอนี้ปรึกษากับผู้นำท้องถิ่นแกนนำชุมชนที่เป็นลาวครั้ง องค์การบริหารส่วนตำบลกุดจอก องค์การบริหารส่วนตำบลหนองมะโมง องค์การบริหารส่วนตำบลวังตะเคียน กำนันตำบลหนองมะโมง กำนันตำบลวังตะเคียน กำนันตำบลกุดจอก ประธานสภาวัฒนธรรมกิ่งอำเภอหนองมะโมงจังหวัดชัยนาท แกนนำชุมชนที่มีเชื้อสายลาวครั้ง โรงเรียนในพื้นที่เช่น โรงเรียนวัดวังน้ำขาว โรงเรียนวัดศรีสโมสร โรงเรียนศรีสโมสรวิทยา ซึ่งสนใจจะนำไปเป็นหลักสูตรท้องถิ่นในแต่ละโรงเรียน และนำข้อมูลที่ได้ศึกษาทั้งเรื่องประเพณีวัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นภาษา และเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับลาวครั้งไปเผยแพร่ต่อในศูนย์พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นในโรงเรียนศรีสโมสรวิทยา ซึ่งเป็นโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่กิ่งอำเภอหนองมะโมง รวมทั้งที่ได้ปรึกษากันแล้วในระดับเบื้องต้นยังมีแนวคิดที่ให้ผู้คนภายนอกชุมชนที่สนใจวัฒนธรรมลาวครั้งเข้ามาศึกษาท่องเที่ยวในพื้นที่โดยติดต่อกับหน่วยงานภายนอกที่ให้การฝึกอบรมเช่นการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยประสานงานผ่านสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชัยนาทเป็นการทำงานร่วมหน่วยงานในพื้นที่จังหวัดชัยนาท